

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний біотехнологічний університет

**Факультет менеджменту,
адміністрування та права**

**Кафедра ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування»
та соціально-гуманітарних дисциплін**

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА

Методичні вказівки до вивчення дисципліни

Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 015 Професійна освіта (аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)

Харків 2024

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА

Методичні вказівки до вивчення дисципліни

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності «015» Професійна освіта» (аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)

**Затверджено
рішенням Науково-
методичної ради
факультету
МАП ДБТУ
Протокол № 6 від 09.02.2024**

УДК 371 (075.8)

Схвалено на засіданні кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування»

та соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол № 7 від 24.01.2024 р.

«Професійна педагогіка»: методичні вказівки до вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання (спеціальність 015 Професійна освіта (аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) форми навчання) упоряд. С.А. Золотарьова, В.Є. Новікова, М.С. Пономарьова. – Харків: ДБТУ, 2024 – 26 с.

Рецензенти:

С.О. Васильєва – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди;

О.В. Романов – декан факультету агрономії та захисту рослин, канд. с.-г. наук, доцент плодовоовочівництва і зберігання продукції рослинництва Державний біотехнологічний університет.

Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Професійна педагогіка» містять опис, програму та структуру викладання навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 015 «Професійна освіта». Наведена деталізована тематика теоретичного та практичного курсів дисципліни. Представлені рекомендації щодо підготовки індивідуального завдання та рефератів. Методичні вказівки містять запитання для проведення підсумкового контролю знань, наведені методи оцінювання, список рекомендованої літератури. Окремо викладені засади академічної доброчесності учасників освітнього процесу. Методичні вказівки можуть бути корисними та цікавими для здобувачів інших спеціальностей, науково-педагогічних працівників, керівників і спеціалістів підприємств та організацій тощо.

© Золотарьова С.А., Новікова В.Є., Пономарьова М.С. 2024

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Професійна педагогіка» – теоретичні і методичні основи організації освітнього процесу в закладах освіти; ознайомлення з сучасними уявленнями про цілі і цінності педагогічної освіти, проблемами навчання і виховання студентів, традиційними та інноваційними підходами до їх вирішення.

Мета: викладання навчальної дисципліни «Професійна педагогіка» є: розкриття основних проблем сучасної неперервної професійної освіти (професійно-технічної, вищої та додаткової); тенденцій розвитку, змісту та технологій навчання, методів формування професійного мислення; розвиток професійно важливих якостей та властивостей особистості.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Професійна педагогіка» є :

- формування у майбутніх фахівців систематизованих уявлень, теоретичних знань та практичних умінь, які дозволять їм ефективно використовувати одержані педагогічні знання у своїй професійній діяльності;

- оволодіння студентами змістом професійної освіти, що визначається соціальним замовленням і змінюється відповідно до суспільного і науково-технічного прогресу;

- оволодіння слухачами системним світоглядом;

- розвиток професійно - педагогічної спрямованості майбутніх педагогів сучасної неперервної професійної освіти;

- формування професійно-педагогічної компетентності як здатності педагога кваліфіковано здійснювати професійне навчання й виховання в рамках конкретної професії на рівні вимог, установлених стандартами професійної освіти, на основі поєднання техніко-технологічних і психолого-педагогічних знань, умінь і навичок;

- підготовка фахівця як креативної та гуманної особистості.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:– базові поняття професійної педагогіки (професійна підготовка, професійна діяльність, система професійної освіти);

- предмет та завдання, структуру професійної педагогіки; аналіз сучасного стану та прогнозування розвитку професійної освіти в майбутньому в Україні і за кордоном;

- принципи професійного навчання та виховання, закономірності розвитку особистості людини;
- обґрунтування освітніх стандартів і змісту професійної освіти;
- закони й закономірності функціонування єдиної педагогічної системи, як цілісного педагогічного процесу;
- визначення змісту професійної освіти в сучасних умовах ; – систему сучасної неперервної професійної освіти (професійнотехнічної, вищої та додаткової) України;
- збереження історії розвитку професійної освіти і педагогічної думки ;
- сутність, структуру, зміст професійного виховання;
- комунікативні процеси в інженерно-педагогічній діяльності;
- педагогічний менеджмент у професійній освіті.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Професійна педагогіка – наука і навчальний предмет
2. Системний підхід до формування основ професійної освіти.
3. Дидактика професійного навчання.
4. Загальна характеристика процесу професійного навчання.
5. Процес професійного навчання.
6. Психологічні основи професійного становлення.
7. Професіоналізм особистості педагога.
8. Особливості організації виховної роботи.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Професійна педагогіка – наука і навчальний предмет.

Роль і місце професійної педагогіки в системі наук про людину, Професійна педагогіка як галузь педагогічної науки. Предмет професійної педагогіки. Основні категорії професійної педагогіки. Тезаурус професійної педагогіки.

Тема 2. Системний підхід до формування основ професійної освіти.

·Поняття про педагогічну систему та умови її функціонування. ·структурні компоненти педагогічної системи. Ппрофтехучилище як

педагогічна система. Теорія управління в професійній освіті.

Тема 3. Дидактика професійного навчання.

Дидактика професійної освіти як наука і навчальна дисципліна. Історія розвитку, сучасні проблеми та тенденції національної системи освіти. Предмет дидактики, її функції і завдання. Основні категорії дидактики. Дидактичні основи професійної освіти. Основи процесу навчання в професійній освіті.

Тема 4. Загальна характеристика процесу професійного навчання

Форми організації освітнього процесу в закладах професійно-технічної освіти. Методи навчання здобувачів освіти в закладах професійно-технічної освіти. Засоби навчання здобувачів освіти в закладах професійно-технічної освіти. Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, освітні. Інформаційні, дидактичні, технічні засоби навчання. Методи та прийоми активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний); репродуктивний; проблемний виклад; частково-пошуковий, або евристичний метод; дослідницький. Проблемна ситуація як умова пізнавальної активності здобувачів освіти

Тема 5. Процес професійного навчання.

Системи виробничого навчання у професійно-технічній освіті. Основи виробничого навчання в закладах професійно-технічної освіти. Навчання здобувачів освіти закладів професійнотехнічної освіти в умовах виробництва та передвипускної виробничої практики.

Тема 6. Психологічні основи професійного становлення

Психологічні особливості професійного становлення особистості студента як фахівця під час навчання у ВНЗ. Структура, етапи та умови успішного професійного самовизначення і професійного становлення студента у вузі. Самосвідомість, самоствавлення, Я-концепція як основні детермінанти зрілості і професійного становлення студента. Професійна Я-концепція .Диференціація та ускладнення Я-концепції в процесі професійного становлення

студента.

Тема 7. Професіоналізм особистості педагога

Особистість викладача як складна динамічна, самоорганізуюча, відкрита психологічна система, як частина системи «людина-світ». Особливості професійної спрямованості та компетентності викладача ВНЗ як майбутнього фахівця області освіти. Психологічний аналіз професійної компетентності, види та характеристика психолого-освітніх компетенцій викладача вищої школи.

Тема 8. Особливості організації виховної роботи

Системний підхід до організації виховання у вищому навчальному закладі. Структура та зміст роботи куратора студентської академічної групи. Студентський колектив в системі виховання студентської молоді. Методика вивчення особистості студента та академічної групи. Студентське самоврядування у вищому навчальному закладі.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	разом	у тому числі					разом	у тому числі					
		л	п /с	лаб	інд	с.р.		л	п /с	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1.													
Тема 1.	10	4	4			2	11.5	0.5	1				10
Тема 2.	20	4	4			12	11.5	0.5	1				10
Тема 3.	20	4	4			12	11.5	0.5	1				10
<i>Разом за модулем 1</i>	50	12	12			26	33.5	1.5	3				40
Модуль 2.													
Тема 4.	10	4	4			2	11.5	0.5	1				10
Тема 5	10	4	4			2	11	0.5	0.5				10
Тема 6.	10	4	4			2	11	0.5	0.5				10
<i>Разом за модулем 2</i>	30	12	12			6	33.5	1.5	2				40
Модуль 3.													
Тема 7.	20	1	4			15	11	0.5	0.5				10
Тема 8.	20	1	2			17	11	0.5	0.5				10
<i>Разом за модулем 3</i>	40	2	2			36	22	1	1				30
<i>Разом годин</i>	120	28/	32			80	120	4	6				110

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧННЯ

Система оцінювання знань, умінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять. Знання перевіряють та оцінюють у наступних формах:

1. Оцінювання роботи в процесі семінарських занять.
2. Оцінювання роботи під час проведення практичних занять.
3. Проведення проміжного контролю.
4. Проведення модульного контролю.
5. Проведення підсумкового заліку.

Структура навчальної дисципліни «Професійна педагогіка»»

Зміст, структура залікового кредиту	Аудиторна робота	Складається з трьох залікових модулів: M1+M2+M3	Лекції
			Практичні
			Контрольні заходи (проміжний контроль, модульний контроль)
	Самостійна робота	M4	Підготовка самостійної роботи за обраною темою Опрацювання додаткової літератури, робота в інформаційних мережах
Підсумковий контроль (залік)			

Загальна модульна оцінка складається з поточної оцінки, яку студент отримує під час практичних та семінарських занять, з оцінок за виконання індивідуального завдання, самостійної роботи та оцінки за виконання модульної контрольної роботи. Студент може набрати 100 рейтингових балів за такою формулою:

$$100 = M1 + M2 + M3 + M4 + ПК,$$

де M1 – аудиторна робота;

M4 – самостійна робота;

ПК – підсумковий контроль.

У свою чергу M1 розраховують за такою формулою:

$$M1 = 3M1 + 3M2 + 3M3,$$

де 3M1 – перший заліковий модуль;

3M2 – другий заліковий модуль;

3M3 – третій заліковий модуль.

Студенту дають допуск до участі у підсумковому контролі (залік) у разі отримання позитивних балів за кожним із трьох залікових модулів (60 – 74 бали).

Оцінювання (визначення рейтингу) рівня знань студентів

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 + модуль 3	Модуль 4	Підсумковий контроль	Сума рейтингових балів
20	30	20	30	100

Шкала переведення допоміжних балів у рейтингові

9 – 10 рейтингових балів – 90 – 100 допоміжних балів

7 – 8 рейтингових балів – 75 – 89 допоміжних балів

5 – 6 рейтингових балів – 60 – 74 допоміжних бали

1 – 4 рейтингових бали – 35 – 59 допоміжних балів. Студента направляють на повторне вивчення тем.

Для оцінювання рівня відповідей на тестові завдання модульного контролю знань використовують такі критерії:

90 – 100 % правильних відповідей – 20 допоміжних балів;

75 – 89 % правильних відповідей – 15 допоміжних балів;

60 – 74 % правильних відповідей – 10 допоміжних балів;

35 – 59 % правильних відповідей – допоміжних балів не нараховуються. Студента направляють на повторне тестування.

Поточне оцінювання знань та умінь студентів здійснюють під час проведення семінарських та практичних занять, і воно має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1. Активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

2. Виконання індивідуального науково-дослідного завдання;

3. Проходження проміжного контролю;

4. Виконання модульного контрольного завдання. Оцінювання проводять за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;

3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

4) уміння поєднувати теорію з практикою під час розгляду ситуацій, розв'язання задач, проведення розрахунків у процесі виконання завдань, винесених для самостійного опрацювання, та

завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії. Вміння обґрунтовувати свою позицію, узагальнювати інформацію та робити висновки.

Максимальну кількість балів ставлять за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді всім п'ятьом зазначеним критеріям. Інакше оцінку знижують на відповідну кількість балів. Під час оцінювання практичних завдань увагу також приділяють якості, самостійності і своєчасності виконання завдань (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не дотримана, то балову оцінку знизять.

ІНДЗ оцінюють за критеріями: самостійність виконання; логічність і деталізація плану; повнота й глибина розкриття теми; наявність ілюстрацій (таблиці, рисунки, схеми тощо); кількість використаних джерел (не менше 10); використання цифрової інформації та відображення практичного досвіду; наявність конкретних пропозицій; якість оформлення.

Проміжний тестовий контроль проводять чотири рази за семестр. Під час проведення поточного тестування визначають рівень знань студентів з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Тестові завдання охоплюють провідні теми, які вивчають у межах цієї навчальної дисципліни, та згруповані за двома модулями, кожен з яких складається з тестових завдань різного рівня складності.

Підсумковий контроль здійснюють у формі заліку. Контроль включає два теоретичні питання і одне ситуаційне (практичне) завдання. Модульне завдання оцінюють за 20 - бальною шкалою.

20 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, з викладенням оригінальних висновків, зроблених на основі програмного, додаткового матеріалу, законодавчих актів та нормативних документів. Під час виконання практичної частини студент застосовує системні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Висновки до завдань аргументовані та обґрунтовані.

19 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, на основі програмного та додаткового матеріалу зроблено висновки та узагальнення. Під час виконання практичного завдання студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Під час виконання практичного завдання припускається незначних помилок.

18 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, програмний матеріал викладено згідно з програмним матеріалом дисципліни. Під час виконання практичного завдання студент застосовує глибокі знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичне завдання виконане в цілому правильно, в повному обсязі.

17 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, програмний матеріал викладено згідно з матеріалом дисципліни. Під час виконання практичного завдання студент ефективно застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практична частина виконана в цілому правильно, під час її виконання студент припускається окремих неістотних помилок.

16 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, програмний матеріал викладено з незначними погрішностями або без узагальнень. Під час виконання практичної частини студент застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичне завдання виконує в цілому правильно, під час його виконання припускається неістотних помилок.

15 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, проте під час викладення програмного матеріалу допущено незначні помилки. У процесі виконання практичної частини студент застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичне завдання виконується в цілому правильно. Під час його виконання припускається неістотних помилок.

14 балів. Теоретичні запитання розкриті неповно, допущено істотні погрішності або помітні помилки. Під час виконання практичного завдання студент без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається помилок.

13 балів. Теоретичні запитання розкриті неповно, допущено істотні погрішності, які впливають на зміст відповіді. Під час виконання практичного завдання студент без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускається значних помилок.

12 балів. Теоретичні запитання розкриті неповно, з істотними помилками. Під час виконання практичного завдання студент без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається значної кількості помилок, має значні труднощі, аналізуючи й описуючи ситуації.

11 балів. Теоретичні запитання розкрито неповно або зовсім не розкрито. Під час виконання практичного завдання студент припускається досить велику кількість грубих помилок, має значні труднощі під час аналізу й описування ситуацій, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.

10 балів. Студент не може виконати практичне завдання, має чималі труднощі під час аналізу й опитування ситуацій, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні. Теоретичні запитання не розкриті.

9 балів. Студент не може виконати практичне завдання, має великі труднощі, аналізуючи й описуючи ситуації. Теоретичні запитання не розкриті.

Якщо підсумковому контролі знань студент набрав 0 – 20 балів, залік вважають не складеним.

5. ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ, ІНДИВІДУАЛЬНОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Неодмінним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативно-правовими актами чинного законодавства, статистичними матеріалами.

Основні пропоновані види самостійної роботи:

- вивчення лекційного матеріалу;
- робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури;
- вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни;
- підготовка до семінарських занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.

В умовах кредитно-модульної системи самостійна робота є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у час, вільний від обов'язкових видів навчальної діяльності.

Під час вивчення дисципліни на самостійну роботу відведено 50 % академічного кредиту, і цей час має бути використаний для самостійного поглибленого вивчення окремих тем дисципліни на вибір, а також для виконання індивідуальних розрахунків.

Викладач визначає обсяг самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, аналізує результати

самостійної навчальної роботи кожного студента.

Індивідуальне науково-дослідне завдання у формі заліку (далі ІНДЗ) передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та їхнє застосування під час розгляду конкретних виробничих ситуацій; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами та звітністю підприємства.

ІНДЗ з дисципліни студенту видає викладач на початку семестру. ІНДЗ виконують самостійно. ІНДЗ для перевірки слід надати наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінку за виконання ІНДЗ ураховують під час виставлення загальної оцінки з дисципліни. Тематика ІНДЗ має бути проблемного характеру.

Тему та зміст роботи можна обрати самостійно обов'язково узгодивши її з викладачем. Інакше тему може запропонувати викладач (варіанти тем ІНДЗ наведено нижче).

У процесі виконання ІНДЗ слід опрацювати не менш як п'ять літературних джерел з посиланням на використання певної інформації з них по тексту роботи.

При цьому роботі слід надати практичної направленості і спрямувати її розв'язання певної проблеми або викласти власні міркування щодо особистого погляду на питання, яке розглядають у роботі. Робота повинна включати такі складові елементи: титульна сторінка, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури, додатки до індивідуального завдання (за необхідності).

Вступ. Має розкривати актуальність обраної теми, її проблематику, мету написання роботи.

Основна частина роботи (може включати декілька підрозділів). Містить характеристику сучасного стану проблеми, опис нормативної бази, погляди різних авторів на цю проблему, позитивні та негативні наслідки розв'язання проблеми.

Висновки. Мають бути обґрунтованими, щодо досягнення мети роботи, можливо, містити рекомендації для вдосконалення діяльності підприємства.

Список літератури. У кінці ІНДЗ надають повний список використаних літературних джерел, який необхідно скласти у певному порядку. Відомості про літературні джерела, які включені до списку,

варто давати згідно з державним стандартом.

Додатки. У додатки можуть бути включені матеріали, що є копіями документів, звітів, або розрахункові таблиці, узагальнені схеми або діаграми. За наявності кількох додатків оформлюють окрему сторінку „ДОДАТКИ”, номер якої є останнім, що включають до обсягу ІНДЗ.

Обсяг надрукованого ІНДЗ повинен становити до 30 сторінок.

5. ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет, мета і завдання дисципліни «Професійна педагогіка».
2. Основні категорії професійної педагогіки (проф. освіта, професійне виховання, професія, спеціальність, кваліфікація, кваліфікаційна характеристика).
3. Зміни у професійно-кваліфікаційній структурі робітничих кадрів. Поняття про робітника широкого профілю та робітника високої кваліфікації.
4. Актуальні проблеми системи професійно-технічної освіти в Україні.
5. Основні напрямки реформування професійно-технічної освіти в Україні.
6. Система професійної освіти України у відповідності до Закону України «Про освіту».
7. Структура професійно-технічної освіти.
8. Порівняльна характеристика нових типів навчальних закладів професійно-технічної освіти: ТТУ, ВПУ, професійний ліцей.
9. Розвиток професійно-технічної освіти в розвинених країнах Західної Європи.
10. Сутність і структура навчально-виробничого процесу в професійних навчальних закладах.
11. Принципи професійного навчання.
12. Організація навчальної діяльності учнів.
13. . Критерії ефективності професійного навчання.
14. Закон України «Про професійно-технічну освіту».
15. Зміст освіти в професійно-технічному навчальному закладі..
16. Державні стандарти професійної освіти.
17. Загальна характеристика професійно-технічної освіти.
18. . Формування учнівського колективу в групі.

19. Планування навчально-виховної роботи, види заходів навчально-виховної роботи в професійній освіті.

20. Формування професійного самовизначення учнів засобами професійної орієнтації.

21. Управління в професійній освіті. Особливості контролю професійної підготовки учнів. Система методичної роботи з працівниками ПТНЗ

22. Характеристика Концепції розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні.

23. Сутність і характеристика основних новітніх технологій у професійній освіті (модульно-рейтингова, групове навчання, ігрові технології, комп'ютерна і дистанційна технології).

24. Комунікативні процеси в інженерно-педагогічній діяльності. Навички спілкування в професійно-педагогічній праці.

25. Соціальне партнерство. Кооперація мережі освітніх установ.

26. Цілі та завдання педагогічного менеджменту в сфері професійної освіти.

27. Основні виховні завдання роботи з учнями/студентами, які перебувають у складних життєвих обставинах.

28. Шляхи формування професійно-педагогічної компетентності інженера-педагога. Визначення професійній компетенції.

29. Предметний моніторинг як засіб визначення рівня компетентності учнів/студентів.

30. Міжнародне співробітництво в професійній освіті, інтеграція в світовий освітній простір.

31. Методи виробничого навчання. 32. Вимоги до вибору найбільш ефективних методів навчання.

33. Особливості виховної роботи в умовах ПТНЗ.

34. Формування учнівського колективу в групі.

35. . Діагностика рівня виховання учнів.

36. Принципи і методи гуманістичного виховання учнів ПТНЗ.

37. Методика роботи з учнями групи ризику.

38. Методика роботи з батьками учнів ПТНЗ. 3

9. Формування професійного самовизначення учнів засобами професійної орієнтації.

40. Управління в професійній освіті. Особливості контролю професійної підготовки учнів. Система методичної роботи з інженернопедагогічними працівниками ПТНЗ.

41. . Положення про професійно-технічний навчальний заклад.

42. Характеристика Концепції розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні.

43. Сутність і характеристика основних новітніх технологій у професійній освіті (модульно-рейтингова, групове навчання, ігрові технології, комп'ютерна і дистанційна технології).

44. Особливості дистанційного навчання. Використання сучасних технічних засобів збереження та доставки інформації..

45. Дистанційне тестування як додатковий засіб безперервного контролю знань студентів. Smart-середовище для навчання студентів. Створення електронних підручників, бібліотек, дидактичних засобів навчання. 46. Організація взаємодії «студент-студент» в електронному навчанні.

47. Особливості організації заняття з виробничого навчання в навчальному цеху. Удосконалення професійних навичок та вмінь, розширення й поглиблення професійних звань.

48. Методика впровадження проектних технологій навчання. Проекти «Театр мод», «Сучасний ЕКО ресторан», «Тюнінг автомобіля».

49. Кейс-метод (Case study) як форма інтерактивного навчання майбутніх фахівців.

50. Специфіка науково-педагогічного дослідження у професійній школі.

6. ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Вища освіта в Україні (реалії, тенденції, перспективи розвитку)

2. Сучасні технології навчання

3. Технологія дистанційного навчання

4. Причини неуспішності студентів і способи їх подолання

5. Способи формування педагогічної майстерності та підвищення рівня професіоналізму викладача вищої школи

6. Професійно-педагогічне спілкування у вищій школі

7. Розвиток професійної рефлексії майбутнього фахівця

8. Вплив «Я-концепції» викладача на його науково-педагогічну діяльність

9. Психологічні передумови запровадження сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі вищої школи

10. Зміст та аналіз основних документів кредитно-модульної системи організації навчального процесу
11. Інновації як чинник модернізації та підвищення якості вищої освіти
12. Педагогічна майстерність викладача в підготовці студентів ВНЗ
13. Використання потенціалу кредитно-модульної системи у розв'язанні проблеми викладання навчальної дисципліни (за вибором)
14. Психолого-педагогічні умови формування пізнавальної діяльності студентів
15. Історичний досвід технологізації освіти в Україні (др. пол. XIX – XX ст.)

7. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.

1. Мета професійного навчання характеризує:

- 1) формування вмінь, які необхідні в професійній діяльності;
- 2) отримання робітничої кваліфікації;
- 3) формування певних якостей і властивостей особистості, що дають можливість здійснювати професійну діяльність у певній сфері.

2. Що не відносять до освітньо-кваліфікаційного рівня?

- 1) бакалавр і магістр;
- 2) молодший спеціаліст і кваліфікований робітник;
- 3) вірної відповіді немає.

3. Усвідомлена потреба, яка визначає активність людини і визначає її направленість, - це:

- 1) стимул; 2) мотив; 3) прагнення.

4. Мета навчання з певної теми містить в собі:

- 1) освітню мету;
- 2) навчальну, розвиваючу та виховну мету;
- 3) завдання учням на заняття.

5. До дидактичних принципів відносяться наступні:

- 1) науковості, системності, міжпредметних зв'язків, наочності, доступності, індивідуалізації і диференціації;
- 2) систематичності і послідовності, зв'язок теорії з практикою, навчання з життям;
- 3) обидва варіанта.

6. Метод навчання – це:

- 1) система цілеспрямованих дій учителя (викладача), які організують пізнавальну і практичну діяльність учнів, що забезпечує засвоєння ними змісту освіти і тим самим досягнення цілей навчання;
- 2) реалізація, яка призводить до формування в учнів ЗУНів;
- 3) умова і засіб підвищення наукового рівня знань учнів.

7. Що передбачає принцип системності знань?

- 1) здійснення взаємозв'язку змісту загальноосвітніх предметів із

змістом загальнотехнічних, професійно-технічних дисциплін;

2) виділення однієї або декількох стрижневих ідей і об'єднання навколо них навчального матеріалу;

3) формування у свідомості учнів структурних зв'язків, адекватних зв'язкам між знаннями всередині і наукової теорії.

8. Проблемне навчання – це:

1) одна з найбільш ефективних систем, яка реалізує ідеї і принципи розвиваючого навчання;

2) масова форма перевірки знань і умінь учнів, яка організується в урочний час;

3) прищеплення інтересу до предмета, стимулювання учнів до більш глибокого вивчення цього предмета.

9. Інноваційні дидактичні системи поділяються на сім підгруп:

1) дидактичні; 2) ремісничі; 3) креативні; 4) особистісно-орієнтовані;

5) класичні; 6) природні; 7) інтенсивні; 8) культурні; 9) організаційні.

10. Виокремити чотири з передбачених навчальним планом індивідуальних завдання:

1) дипломний проект; 2) розрахункова робота; 3) тести;

4) діагностика; 5) графічні роботи; 6) реферати;

7) конспектування; 8) інтерв'ю.

11. Серед наведених прикладів виберіть п'ять основних понять педагогіки:

1) освіта; 2) періодизація; 3) виховання;

4) розвиток; 5) систематизація; 6) навчання;

7) модуль; 8) соціалізація; 9) індивідуалізація.

12. Комплексне придбання спеціальної підготовки, знань, умінь, навичок, які необхідні для певного виду діяльності, це:

1) професія; 2) спеціальність;

3) кваліфікація; 4) професійна майстерність.

13. Із поданого переліку виберіть п'ять видів контролю:

- 1) поточний; 2) тестування; 3) періодичний;
- 4) робота з комп'ютерною програмою; 5) повторний;
- 6) підсумковий; 7) діагностування; 8) попередній.

14. Об'єктом професійної педагогіки є:

- 1) процес формування професійно значущих якостей особистості;
- 2) сфера спеціальної підготовки людини до праці;
- 3) система, що задає процес формування професійних якостей;
- 4) система знань широкого діапазону.

15. Ефект ореола – це:

- 1) помилка під час спостереження, зроблена за висновками про зовнішність людини;
- 2) помилка під час спостереження, зроблена за висновками про ауру людини;
- 3) помилка під час спостереження, зроблена за одним фактом спостереження;
- 4) помилка під час спостереження, зроблена за кількома фактами спостереження.

16. Професійна педагогіка як наука вивчає:

- 1) загальні закономірності навчання;
- 2) загальні закономірності виховання;
- 3) загальні закономірності виховання і навчання;
- 4) загальні закономірності викладання предметів.

17. Професія – це:

- 1) праця, в результаті якої створюється будь-який продукт, як матеріальний, так і інформаційний;
- 2) спеціально організований і керований процес передачі професійних знань і вмінь;
- 3) відносно постійний вид трудової діяльності, що вимагає певної підготовки;
- 4) процес формування професійно значущих якостей особистості.

18. Індивідуальний підхід у вихованні (навчанні) - це:

- а) намагання учителя (викладача вузу) підтримати свого учня,

який є сусідом;

б) відносини між учителем (викладачем), які будуються на взаємній повазі;

в) здійснення педагогічного процесу з врахуванням індивідуальних особливостей учнів або студентів (темпераменту та характеру, здібностей та схильностей тощо);

г) засіб стимулювання учнів або студентів до навчання з метою покращення успішності у класі (навчальній групі).

19. Система освіти – це:

1) процес і результат засвоєння особистістю певної суми системних знань, умінь, навичок;

2) сукупність навчальних, виховних і культурних закладів, які забезпечують освіту, виховання і культурно-просвітницьку роботу серед населення;

3) цілеспрямована взаємодія викладачів та учнів по засвоєнню знань, умінь, навичок;

4) курси, факультети, інститут підвищення кваліфікації.

20. Спеціаліст – це:

1) людина, яка найнялася на виробництво і здійснює виробничу або управлінську працю;

2) людина, яка виконує роботу, що потребує професійної освіти, в основному виконавчого характеру;

3) людина, яка виконує роботу, пов'язану з плануванням;

4) людина із середньою або вищою професійною освітою, яка виконує функції по плануванню, організації та керівництву, здійснює управлінську і виробничу роботу.

\

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Закон України «Про вищу освіту» від 1.07.2014 р. № 1556 -VII [Електронний ресурс] - Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

2. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. №40-IV [Електронний ресурс] - Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

3. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.01.2003 р., № 433-IV - [Електронний ресурс] - 2002. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>

4. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI столітті) від 03.11.1993р. № 896 - [Електронний ресурс] - Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>

5. Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс] / - 2002. - Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>

6. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс] / - 2010. - Режим доступу: <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/doccatalog/list?currDir=4871>

7. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки (схвалена Указом Президента України від 25.06.2013 року №344/2013) [Електронний ресурс] / - 2013.

8. Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (затверджена Наказом МОН України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс] / - 2013.

9. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.

10. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавничий центр «Академія», 2001. 576с.

11. Гороль П. К., Гуревич Р. С., Коношевський Л.Л., Шестопалюк О.В. Сучасні інформаційні засоби навчання: навч. посіб. Вінниця: ВДПУ імені М.Коцюбинського, 2014. 535с.

12. Єльнікова Г. Управлінська компетентність. Київ: Ред. Загально пед. газ., 2005. 128 с.

13. Жигірь В.І., Чернега О.А. Професійна педагогіка: Навчальний посібник / За ред. М.В. Вачевського. Київ: ТОВ "Кондор", 2012. 336 с.
14. Загальна і професійна педагогіка: підручник / Г.М. Жуков, П.Г. Матросов. Москва: Альфа-М: НДЦ ИНФРА-М, 2013. 448 с.
15. Коробов Є. Т. Професійна педагогіка. Сутність процесу розуміння навчальної інформації: Ч.І, ІІ: Навч. пос. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2007. 52 с.
16. Кругликов Г.И. Методика професіонального обучення с практикумом: Уч. пособие.-Москва: Изд. Центр «Академия», 2005. 288 с.
17. Медвідь Л.А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні: Навч. пос. Київ: Вікар, 2003. С.34-66.
18. Мельничук О.С. Історія педагогіки України: Навч. посіб. Кіровоград: КДПУ ім. В.Винниченка, 1998. С.18-25. 14. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. Сімферополь: ДІАЙП, 2011. 224 с.
19. Мойсеюк Н.С. Педагогіка: навч. посіб. 3-є видання, доповнене. Київ, 2001. 608с.
20. Ничкало Н.Г. Неперервній професійній освіті педагогічні кадри нової генерації. Проблеми інженерно-педагогічної освіти. 2005. № 10. С.21- 33.
21. Педагогічна книга майстра виробничого навчання: навч.-метод. посіб. / за ред. Н.Г. Ничкало. 2-ге вид., допов. Київ: Вища школа, 1994. 383с.
22. Професійна освіта: Словник: навч. посіб. / Уклад. С.У. Гончаренко та ін.; За ред. Н.Г. Ничкало. Київ: Вища шк., 2000. 380с.
23. Професійна педагогіка: Підручник / Авт.: О. В. Грабовський, Л. В. Коломієць, О. С. Савельєва, А. В. Семенова, В. Ф. Яні; за заг. ред. А. В. Семенової. Одеса: Бондаренко М. О., 2020. 575 с.
24. Ponomarova, M.; Yevsiukov, A.; Shovkun, L.; Zolotarova, S.; Kramarenko, I. Formation and management of the development of agricultural production and processing of agricultural products and the value of food technologies. *Financ. Credit. Act. Probl. Theory pract.* 2022, 4, 58–67. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.45.2022.3825>
25. Пономарьова М. Професійна освіта в умовах глобальних змін та трансформації українського суспільства VII Міжнародна науково-практична конференція «Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-

економічне забезпечення» ВП НУБіП У «БАІ С. 357-358. (Україна)

26. Пономарьова М. Мотивація до педагогічної професійної діяльності майбутніх викладачів вищої освіти. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 16 – 18 березня 2023 р.) / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. 1162 с С. 914-915. (Україна)

27. Пономарьова М. Освіта та агробізнес як вектор оновлення та зміцнення національних інтересів країни Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення», присвячена 125-річчю НУБіП України 2023. С. 248-250. (Україна)

28. Пономарьова М. Професійне зростання траєкторії освіти та агробізнесу в умовах зміцнення національних та стратегічних завдань суспільства Сталий розвиток економіки, суспільства та підприємництва [Електронний ресурс]: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф., Івано-Франківськ, 27-28 квітня 2023 р./ За ред. І. Перезової. – Львів: Видавець Кошовий Б.-П.О., 2023. – 810 с. С. 373-374. (Україна)

29. Ponomarova M. Involving educational technologies as an effective vector of management competencies // Scientific Center of Innovative Research, International Conference on economics, accounting and finance-15.12.2023. // <https://conf.scnchub.com/index.php/ICEAF/ICEAF-2023/paper/view/689> (Естонія)

30. Пономарьова М., Золотарьова С. Застосування штучного інтелекту в педагогічному процесі вищої школи Інновації та інтеграція цифрових трендів освітянського простору в економіку знань : матеріали всеукраїнського науково- педагогічного підвищення кваліфікації з економічних наук, 30 жовтня – 10 грудня 2023 р. – Львів-Торунь : Ліга-Прес, 2023. – 264 с 179-181 DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-332-6-52>

31. Пономарьова М.С., Золотарьова С.А., Євсюков О.Ф., Засядьвовк А.О. Місце мотиваційного навчання в освітньому просторі, Вісник науки та освіти, № 11(17) (2023): [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17)).

32. Пономарьова М., Євсюков О., Золотарьова С. Розвиток та перспективи професійної освіти у сільському господарстві / Наукові інновації та передові технології. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11\(25\)-507-517](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11(25)-507-517).

ЗМІСТ

1. Мета і завдання навчальної дисципліни...	4
2. Програма навчальної дисципліни.....	5
3. Засоби діагностики успішності навчання	8
4. Завдання до виконання самостійної, індивідуальної науково-дослідної роботи	12
5. Запитання для підсумкового контролю	14
6. Теми для самостійної роботи	16
7. Тестові завдання	18
8. Рекомендована література.....	22

Укладачі
ЗОЛОТАРЬОВА Світлана Анатоліївна
НОВІКОВА Вікторія Євгеніївна
ПОНОМАРЬОВА Марина Сергіївна

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА

Методичні вказівки до вивчення дисципліни

Підписано до друку 2024 р.
Формат 60 x 84 1/16. Гарнітура Garamond Умовн. друк. арк. –
1,1. Наклад – __ прим.